

صلح امام حسن(ع) و مصلحت اندیشی جامعه اسلامی

امامان معصوم(ع) در اتخاذ رویه سیاسی، اوضاع جامعه را با مصلحت اندیشی و عقلانیت در نظر می گرفتند و بر اساس آن برای حل مشکلات جامعه اسلام چاره اندیشی می کردند؛ صلح مشروط امام حسن(ع) با معاویه از جمله حرکات سیاسی هوشمندانه در تاریخ تشیع به شمار می آید.

امامان معصوم(ع) در اتخاذ رویه سیاسی، اوضاع جامعه را با مصلحت اندیشی و عقلانیت در نظر می گرفتند و بر اساس آن برای حل مشکلات جامعه اسلام چاره اندیشی می کردند؛ صلح مشروط امام حسن(ع) با معاویه از جمله حرکات سیاسی هوشمندانه در تاریخ تشیع به شمار می آید.

به گزارش ایرنا، سیره سیاسی ائمه اطهار(ع) انعکاسی از شرایط دوران هر یک از امامان معصوم(ع) است و ائمه اطهار(ع) در راستای حفظ اسلام و ارزش های آن در جامعه، تصمیم هایی را برای جامعه اسلامی اتخاذ می کردند. بعد از رحلت حضرت محمد(ص)، برخی واقعه غدیر را نادیده گرفتند و انکار کردند و اختلاف بر سر جانشینی پیامبر(ص) آتش تفرقه را در بین امت اسلام شعله ور کرد؛ از این زمان به بعد جامعه اسلامی دچار چند دستگی شد و تاکنون نیز پیامدهای ناگواری برای امت اسلامی داشته است.

دوران امامت امام حسن(ع) نمونه ای از این دوران است؛ آن حضرت مسئولیت رهبری جامعه اسلامی را در فضایی آشفته و نابسامان بر عهده گرفت، به طوری که جامعه اسلامی به دلیل دوری از بصیرت و ایمان واقعی، جامعه ای بسیار سست پایه بود. امام حسن مجتبی(ع) برای تحقق حاکمیت دینی بر جامعه تلاش بسیاری کرد و موفق شد امور جامعه مسلمانان را سر و سامان بخشد؛ آن حضرت با قاطعیتی که در اجرای عدالت داشت توانست احکام و حدود الهی را در میان امت مسلمان اجرا کند. اینگونه اقدامات امام حسن(ع) باعث توطئه پنهانی اطرافیان آن حضرت شد و معاویه نیز با نشر شایعات، اخلاص گری و نفاق در میان مردم سست ایمان، توانست شرایطی جنگ را به نفع خود ایجاد کند.

عده زیادی از لشکر امام(ع) جزو خوارج بودند، عده دیگری به طمع غنیمت آمده بودند و برخی نیز از رئیسان قبایل خود دستور می گرفتند که بی بصیرتی وجه مشترک تک تک این افراد بود.

امام مجتبی(ع) که اقیانوسی از فضایل اخلاقی، معارف و عقلانیت سیاسی بود، زمانی که اوضاع جامعه را اینچنین مشاهده کرد، متوجه شد که جنگ با معاویه با عده اندکی از یاران، بر خلاف مصالح جامعه و حفظ موجودیت اسلام است.

دنیازدگی و بی تقوایی امت اسلام، امام حسن(ع) را وادار به پذیرش صلح با معاویه کرد؛ امام(ع) با این اقدام جان شیعیان خالص و راه اسلام را حفظ کرد و جنگ را نیز به صلحی که در عمل نوعی پیروزی بود تبدیل کرد.

پس از صلح امام دوم شیعیان و معاویه و پس از آنکه معاویه مفاد صلح نامه را زیر پا گذاشت، صحنه های بسیار دردناکی برای شیعه ایجاد شد و شیعیانی که بصیرت کافی نداشتند و امام و مقامش را نمی شناختند عامل آن بودند.

حرکت دشمن شکن امام حسن(ع)، جنبشی علیه حکومت اموی شکل داد و معاویه را نیز به فکر به شهادت رساندن امام انداخت تا بتواند خلافت اسلامی را به سلطنت موروثی تبدیل کند؛ سرانجام امام حسن مجتبی(ع) با تحریک معاویه و به دست همسر خود، جعه به شهادت رسید.

زمانی که جامعه اسلامی از بینش واقعی برخوردار نباشد، مردم بی دین و چاپلوس باشند و خواص در مقابل جریانان انحرافی سکوت کنند، اینگونه امام خویش را تنها می گذارند و ایشان را وادار به پذیرش صلح تحمیلی می کنند؛ غربت امام حسن(ع) به قدری جانسوز است که لقب تنهاترین سردار را به وی داده اند.

همچنان که رهبر معظم انقلاب نیز مکرر مردم را به داشتن بصیرت توصیه می کنند و می فرمایند: «اگر من بخواهم یک توصیه به شما بکنم، آن توصیه این خواهد بود که بصیرت خودتان را زیاد کنید؛ بصیرت. بلاهایی که بر ملتها وارد می شود، در بسیاری از موارد بر اثر بی بصیرتی است.»

در تاریخ اسلام مردمی همانند ملت ایران اسلامی پیدا نمی شود که اینگونه با جان و دل مدافع ولی فقیه خود باشند و به فرمایشات ایشان را جامه عمل بپوشانند.

امام حسن(ع) فرزند علی بن ابیطالب(ع) و حضرت فاطمه(س) در شب نیمه ماه مبارک رمضان، سال سوم هجرت در شهر مدینه دیده به جهان گشود؛ ایشان در سن 37 سالگی به مقام امامت رسید که مدت امامت آن حضرت شش ماه و سه روز به طول انجامید؛ آن حضرت در 28 صفر سال 50 هجری قمری و در 47 سالگی به شهادت رسید.

* صلح امام حسن(ع) به بقای نظام اسلامی کمک کرد

استاد سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم در گفت و گو با ایرنا با اشاره به شرایط جامعه در دوران امامت امام حسن(ع)، بیان کرد: موقعیت امام حسن(ع)، موقعیت بسیار ناگواری بود، زیرا جامعه اسلامی به نفاق روی آورد و کسی نمی توانست به دیگری اطمینان کند.

آیت الله محمد حسین احمدی فقیه یزدی افزود: مقابله معاویه نیز با امام حسن(ع) ادامه پیدا کرد و هر کسی در گوشه ای سر

و صدایی راه می انداخت و مسیر مسلمانان را از مسیر حق جدا می کرد. وی اضافه کرد: عده ای حق مسلم شرعی و خدایی ائمه اطهار(ع) برای خلافت اسلامی را ضایع و مردم را از فیض حضور علما و اهل بیت(ع) دور کردند و این ضایعه بسیار مهمی است که تا الان نیز اثراتش ادامه دارد. وی به بی وفایی و بی بصیرتی مردم زمان امام حسن(ع) اشاره و بیان کرد: اوضاع به گونه ای شد که در روایت آمده که امام حسن(ع) در مکانی اشاره به گله ای از گوسفندان کرد که تعداد آن ها بین 18 تا 40 عدد ذکر شده است و فرمودند: «اگر این اندازه هم برای من کسانی بودند که همراهی می کردند من مبارزه و قیام می کردم». احمدی فقیه یزدی افزود: این روایت اوج غربت حضرت را نشان می دهد و بیانگر عدم همراهی یاران ایشان است. وی بیان کرد: امام حسن مجتبی(ع) به فنون و تاکتیک جنگی بسیار مسلط بودند و شجاعانه حرکت می کرد، ولی نفاق و شکاف هایی که بین مردم به وجود آوردند، باعث شد که امام در دوران امامت خود مظلوم واقع شود و سرانجام برای حفظ و حراست نظام اسلام و نظام اهل بیت(ع) مجبور به پذیرش صلح با معاویه شد. وی گفت: عده ای در پرتو این صلح نامه توانستند با آرامش به احکام اسلام عمل کنند و همین امر به بقای نظام اهل بیت(ع) کمک کرد. استاد عالی حوزه علمیه با بیان اینکه هر یک از وقایع تاریخ اسلام درسی عبرت آموز برای ماست، گفت: همواره در طول تاریخ افرادی بوده اند که روش زندگی خود را از ائمه اطهار(ع) جدا کردند و با فراموشی امر به معروف و نهی از منکر، باعث به وجود آمدن مصیبت هایی برای جامعه اسلام شده اند. وی افزود: اکنون نیز نفاق و سستی ایمان در برخی کشورهای اسلامی باعث ابتلای جهان اسلام به جنگ های داخلی شده است که ضربه های سنگینی بر پیکره جوامع اسلامی وارد می کند.

* سیره امام حسن(ع) الگوی صحیحی به شیعه ارائه می دهد
رئیس مرکز فقهی اهل بیت(ع) نیز گفت: بررسی سیره امام حسن(ع) الگوی عملکردی صحیحی در تمام ابعاد به شیعه ارائه می دهد و ایشان جزو پنج تن آل عباست که طبق فرموده پیامبر اسلام(ص)، آن حضرت کرامت و شرافت را از حضرت محمد(ص) به ارث برده است. حجت الاسلام والمسلمین علی الماسی با بیان اینکه آن حضرت از لحاظ اخلاقی، شرافت و کرامت شبیه ترین مردم به پیامبر(ص) بود، افزود: بعد از شهادت حضرت علی(ع) خلافت ظاهری و امامت امت اسلام به امام حسن(ع) رسید، ولی اختلافات به وجود آمده در میان مسلمان ها، مانع هدایت جامعه توسط ایشان شد. وی با اشاره به نقش خوارج در تحمیل صلح به امام حسن(ع)، گفت: امام حسن(ع) جنگ را به صلاح امت ندانست ولی پس از صلح، در موارد زیادی در خطبه هایش انتقاداتی از معاویه می کند که نشان می دهد جنگ روانی و تبلیغاتی علیه معاویه ملعون داشته است. وی در بخش دیگری از سخنان خود بیان کرد: نشانه های تفکیر، سلفی گری جوامع اسلامی در عصر کنونی به زمان صدر اسلام برمی گردد، الگوی تکفیری های امروز خوارج صدر اسلام است که بسیاری از مسلمان ها و شیعیان را مشرک اعلام می کنند. الماسی افزود: کریم اهل بیت(ع) از مشکلاتی که خوارج و افراد بی بصیرت برای ایشان و جامعه به وجود می آوردند ضربه های زیادی خورد. وی با اشاره به اینکه در تاریخ اسلام تندروی ها و افراط گری به شیعیان ضربه زده است، تاکید کرد: امت مسلمان همواره باید به امام خود مقتدا کند و خودسر و خودرای نباشد.

* گرفتار مکر معاویه ها نشویم
رئیس مرکز تخصصی شیعه شناسی نیز گفت: امام حسن(ع) جزو اصحابی است که آیه تطهیر درباره ایشان نازل شد و از هرگونه پلیدی و زشتی پاک است. حجت الاسلام والمسلمین سیدمحمدعلی دائی نژاد افزود: نخستین و مهمترین ویژگی شخصیت امام حسن(ع) طهارت ایشان است که از آن به عصمت تعبیر می شود. وی افزود: آن حضرت سه بار در طول زندگی تمام اموالش را بخشید و همین امر نشان دهنده توکل بسیار بالای ایشان به خداوند بود. دائی نژاد با بیان اینکه دوران امام حسن(ع) زمانه فتنه بود، گفت: حداقل صلح آن حضرت(ع) با معاویه این بود که چهره واقعی معاویه را نشان داد و مردم باطل را شناختند. وی تاکید کرد: باید حواسمان باشد که گرفتار مکر معاویه ها نشویم؛ سعی کنیم زمینه های بصیرت را فراهم کنیم هم خودمان به بصیرت برسیم و هم همانند امام حسن(ع) اقدامات و عملکردهایی که می تواند مایه بصیرت و نشان دادن چهره کریه مکاران شود انجام دهیم. گزارش از: سمیه حیدری